

Barbara Otwinowska

"Rej i Trzeciecki", Julian Krzyżanowski, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 14/41, 176

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ KOROLKO Mieczysław: Uwagi o retoryce i rytmie w prozie Mikołaja Reja. W: Mikołaj Rej. W czterechsetlecie śmierci. Praca zbiorowa pod red. T. Bieńkowskiego, J. Pelca i K. Pisarkowej. Oss. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. IBL PAN. Studia Staropolskie. T. XXX, s. 109-127.

Autor zajmuje się wypowiedziami Reja - i wielu innych pisarzy tego czasu - skierowanymi przeciwko retoryce i rozumie je jako sprzeciw wobec samego tylko cyceronianizmu, mający podłoże zarówno stylistyczne, jak ideologiczne, oraz szersze oparcie w europejskim programie "chrześcijańskiej estetyki", antagonistycznej wobec neopoganizmu cyceronianistów. Mimo to proza Rejowa wykazuje umiejętne korzystanie z zasad retorycznych, przyswojonych przez pisarza w trakcie jego licznych lektur, zwłaszcza zaś dokonywanych przekładów. Jest to jednak retoryka inna niż cycerowska, oparta o wzory rytmizowanej prozy łacińskiej Średniowiecza, zwłaszcza popularnego kaznodziejstwa oraz tekstów biblijnych i moralistycznych.

BP/41

B.O.

/II/ KRZYŻANOWSKI Julian: Rej i Trzecieski. W: Mikołaj Rej. W czterechsetlecie śmierci. Praca zbiorowa pod red. T. Bieńkowskiego, J. Pelca i K. Pisarkowej. Oss. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. IBL PAN. Studia Staropolskie. T. XXX, s. 7-13.

Podtrzymując tezę o autorstwie Trzecieskiego w związku z dawnym i wciąż aktualnym sporem dotyczącym genezy "Żywota Mikołaja Reja z Nagłowic", badacz wysuwa następujące argumenty: Trzecieski, blisko związany z Rejem, był jego naczelnym panegirystą, a "Żywot" ma - według rewelacyjnego charakteru ustaleń W. Weintrauba i dawnych sugestii Krzyżanowskiego - charakter "życiorysu z tezą", stylizującego sylwetkę Reja na ideał "człowieka poczciwego". Życiorys taki mógł być potrzebny wobec ataków na pisarza, i Trzecieski, jako współwyznawca, mógł podjąć się obrony Reja - filaru małopolskiego kalwinizmu; wreszcie, jako przyjaciel Reja, mógł znać wiele szczegółów z jego życia i dokonać stylizacji na wzór stylu Rejowego.

BP/41

B.O.